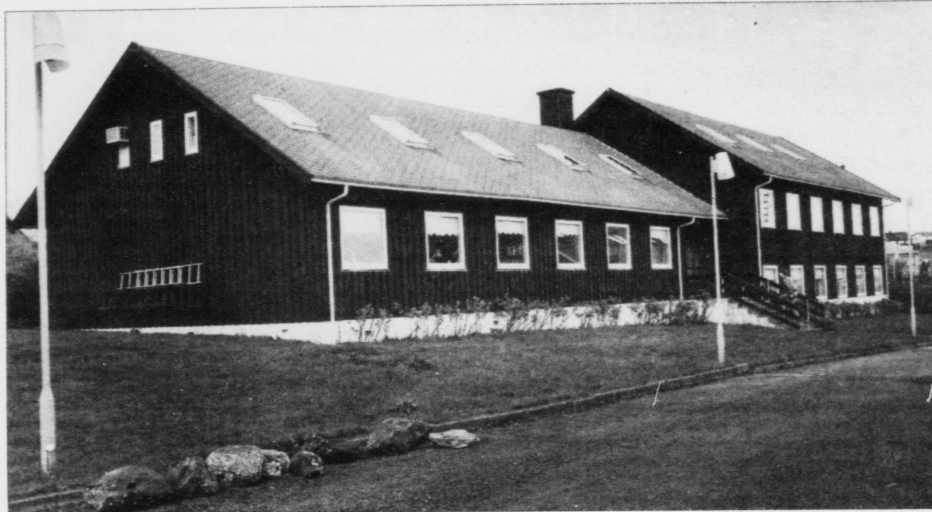

Støðið máast undan lærda háskúlanum

Jógvan Mørkøre fer av samfelagsvísindadeildini og í Arbeidsloysisstryggingina

Stýrið fyri Arbeidsloysisstryggingina setti fyrr í vikuni Jógvan Mørkøre í nýggja stjórarstarvið. At ein av grundstuðlunum undir hægri lestri á lærðum háskúla í Føroyum nú fer úr starvinum er staðfesting av veruleikanum, sum vit nevndu í blaðnum leygar-dagin, nevniliga at tey, sum eru hött av uppsøgnum fara

at leypa av søkkandi skútni og fáa sær starv, sum er meiri trygt, enn stovnur, ið ætlast at spara umleið so stóran part av játtanini.

Jógvan Mørkøre er útbúgvin cand. mag. frá lærda háskúlanum í Keypmannahavn við samfelagsfrøði og geografi sum lærugreinum. Eftir lokna útbúgvingarbeiðið hann eitt skifti á Stu-

dentaskúlanum og HF skeiðnum í Eysturoy, seinni á Føroya Studentaskúla í Hoydølum og síðani 1989 á Fróðskaparsetrinum.

Meðan hann var lærari í Hoydølum, var Jógvan Mørkøre eitt skifti formaður í Yrkisfelagnum hjá studentaskúlalærarum.

Granskingin

Tey stívlaga fimm árin, Jógvan Mørkøre hevur verið á Fróðskaparsetrinum, hevur setningurin verið at seta samfelagsdeildina á stovn. Ein partur av arbeiðsorkuni hevur verið nýttur til at granskingararbeið, og í tí sambandinum er Jógvan Mørkøre á fleiri økjum komin við íkasti til sam-

felagstjaki.

Eitt nú hevur hann fingist nógv við fiskivinnupolitikkin, sum hevur verið ríkin í sjeiti og áttati árunum. Hann hevur havt avgjörðar áskoðanir um, hvat hevur verið orsøkin til óhepnu gongdina, og í tí sambandinum var fyrri trimum árum síðani mikil hólmgonga í blóðunum millum Óla Jacobsen, landsstýrismann, sum tá var formaður í Fiskimannafelagnum, og nýkjósada stjóran í Arbeidsloysisstryggingini.

Seinastu mánaðirnar hevur Jógvan Mørkøre verið nógv frammi í sambandi við avtalurnar, sum eru gjørðar millum donsku stjórnina og landsstýrið.

Tey lesandi

Umframt granskingararbeiðið er stórir partur av arbeiðsútdráttinum á setrinum nýttur til at fyrireika upptøku av lesandi. Ein nevnd kom í 1986 við einum uppskoti um, hvussu Fróðskaparsetrið skuldi skipast sum lærður háskúli, og tað var í tráð við áliðið, at samfelagsdeildin tók fyrstu næmingarnar inn í 1993.

Ein av fyrirteytnum at taka næmingar inn var, at teimum varð tryggjað upptøku á útlendskum lærostovnum til framhaldandi lestur, áðrenn teir fóru undir stóðsárið í Føroyum. Tað hevur eydnast setrinum at fáa samstarv í lag við Robert Gordon lærda háskúlan í Aberdeen og við Ålborg Universitetscenter. Næmingunum, sum tóku stóðsárið í summar, stóð í boði at halda fram við lesn-

aðinum á hesum stovnum, og fleiri eru í holt við hesar útbúgvingarnar.

Landsstýrið hevur í viðmerkingunum til figgarlógarruppskotið skotið upp, at eingir næmingar verða tiknir inn á samfelagsdeildina komandi summar, men hóast drívmeigin á deildini fer í annað starv, so halda tey lesandi fram til í summar, og tá fáa tey møguleika at halda fram á útlendsku stovnum.

Framtíðin

Tað verður neyvan nakar settur í starvið sum samfelagsfrøðingur á Fróðskaparsetrinum, og tað vil siga, at samstarvið innan samfelagsvísind, sum seinastu fimm árin er fingið í lag og styrkt millum lærda háskúlan í Føroyum og teir oman fyrri nevndu útlendsku skúlnar, so við og við fer at halda uppát. Samstarvið hevur ikki bara fevnt um næmingarnar, men eisini um verkætlanir innan gransking og fyrireiking av ráðstevnum og líkandi tiltøkum.

Stýrið fyri Arbeidsloysisstryggingina valdi Jógvan Mørkøre millum seks umsókarar. Roknað verður við, at hann formliga tekur við nýggja starvinum fyrst í nýggja árinum, helst verður tað 1. februar.

-nes

Nú stjórna tey lærdu ALS

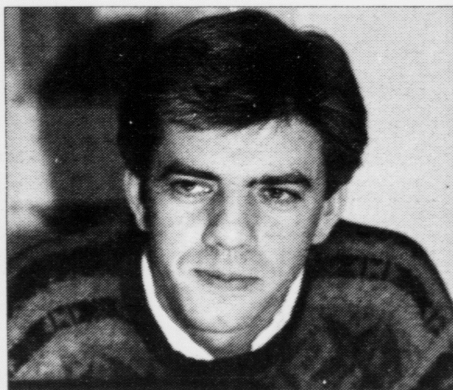
Stórar uppgávur liggja fyri framman hjá nýggja stjóranum og starvsfólkunum á ALS

Eingin stovnur og einki virki í Føroyum er vaksið so nógv í vavi seinastu árin, sum ALS er vaksið.

Tá nýggi stjórin tekur við fyrst í nýggja árinum, fer starvsfólkatalið at táta í tey 20, og tað er neyvan at skjóta við síðuna av at vænta, at samlaða útgjaldið í 1995 og lønarútreiðslurnar til starvsfólkini fara at at hækka ikki so lítið, tá sammett verður við 1994.

Stjórasetanin er liður í nýggjum bygnaði á ALS. Ovast er ein stjóri, sum skal hava triggjar deildir undir sær. Eina deild til Arbeidsávising, sum Torgeð Nielsen verður deildarleiðari fyri, eina figgardeild, sum Petur Annfinn Johannesen skal hava ábyrgdina av og eina tryggingardeild. Tað varð lýst eftir leiðara til ta deildina samstundis sum tað varð lýst eftir stjóran, men stýrið valdi bara at seta stjóran.

Ein av fyrstu uppgávun-

um hjá nýggja stjóranum verður at seta leiðara fyri tryggingardeildina og at seta lögfrøðing, sum stýrið lýsti eftir, samstundis sum hini bæði stórvini vóru leys.

Kennir arbeiðið

Tá nýggi stjórin í ALS fer

at mæta á fundi við stýrið, verður hann ikki ókendur við umhvørvið. Jógvan Mørkøre hevur sitið sum limur í nevndini fyri ALS, valdur at umboða 22 fakfeløg, sum hava sáttmála við landsstýrið.

Tað verður heldur einki nýtt í at mæta Óla Jacobsen í

stýrinum. Fram til hann gjørdist landsstýrismaður, umboðaði Óli Jacobsen fiskimenninar í stýrinum, og nú mætir hann viðhvørt á stýrisfundum, tí hann millum annað er landsstýrismaður í arbeiðsmarknaðarmálum og harvið ALS spurningum.

Nógv at triva í

Uppgávurnar hjá nýggju leiðsluni í ALS eru nógv og fjøltáttar.

Fyri stuttum er avrátt, at útgjaldið skal hækast, so tað aftur verður 70 prosent av arbeiðsmannalønini, at rullandi útgjaldið skuldi takast av, og at tíðin, sum arbeiðsleysis kunnu fáa útgjald úr skipanini, skuldi leingjast.

Á figgarlógarruppskotið innan hjá landsstýrinum, sum figgarnevndin situr og vendir og snarar hesa vikuna, eru 50 milliónir krónur settar av til arbeiðsleysis. Stóri spurningurin er, hvussu langt hesar milliónir rokka saman við tí, sum verður gildið inn av løgmottakarunum, ið framvegis hava arbeiði, og av arbeiðsgevarunum.

Røddir hava verið frammi, sum siga, at botnurin á kassanum fer at siggjast rættiliga skjótt, og at hann verður tómur, áðrenn fyrsta fjórðingsárið av 1995

er farið afturum.

Tað ber ikki til við vissu at siga, hvussu gongdin verður hesum viðvíkjandi, Hon er m. a. tengd at, hvussu tað verður við talinum á teimum arbeiðsleysis. Hvørja ferð ein arbeiðsleysisur fer í arbeiði minskar útgjaldið og inngjaldið veksur, og hvørja ferð ein arbeiði gerst arbeiðsleysisur, hækkar útgjaldið, meðan inngjaldið minskar. Tí sigur tað seg sjálv, at talið á teimum í arbeiði hevur nógv at siga. Tað talið er tengt at fleiri lutum. T.d. hevur tað nógv at siga, hvussu nógvur fiskur kemur upp á land.

Arbeidsávisingin

Ein onnur uppgáva hjá nýggju leiðsluni í ALS er at fáa Arbeidsávisingina at rigga. Upprunliga var ætlanin við skipanini, at hon eisini skuldi vera ein ávising viðvíkjandi arbeiði og øðrum framtíðarmøgulikum um hjá teimum arbeiðstøku, men gongdin í arbeiðsloysisinum tók beinini undan flestu uppgávunum, soleiðis at starvsfólkini higartil hava havt meiri enn nógv mikið við at taka sær av spurningunum, sum standa fremst hjá teimum, sum eru komin út í arbeiðsloysi.

Leisturin, sum skipanin upprunaliga varð skotin eftir, var soleiðis háttaður, at arbeiðsávisingin var hjá lokalu arbeiðarafeløgum-

um. Andin í hesum mundi vera, at tað varð eina mest hugsað um, at tað fóru at verða limir í arbeiðarafeløgum, sum fóru at gerast arbeiðsleysis og harvið fóru at hava tørv á arbeiðsávising.

Gongdin hevur verið øðrvísi, enn roknað varð við, tí so ógvuliga nógv onnur enn bert limirnir í arbeiðsmannafeløgum hava merkt sviðan av arbeiðsloysisinum. Nýstovnaða ávisingardeildin hjá ALS skal samstarva við lokalu ávisingarnar, men tað er neyvan at tanga hugflogið ov nógv at rokna við, at tað fara at standast spenningur um, hvørjar uppgávur ávisingardeildin skal røkja og hvørjar lokalu ávisingarnar skulu røkja.

Nýggja leiðslan – stjóri, figgarstjóri, lögfrøðingur og ávisingarleiðari – hava bókligan lærdóm, meðan andin upprunaliga var, at her var talan um spurningar, sum lokalu fakfelagsfólkini skuldu syrgja fyri. Hvussu tað samansæðið fer at tærna út, velst m.a. um handalag hjá leiðsluni. Eydnast tað ikki væl, so ber væl til at ímynnda sær, at kinkur kemur í millum arbeiðarafeløgini og ALS, og tá er so stutt til politiska kreppu, av teirri orsøk, at verkamannafylkingin stendur Føroya Arbeidarafelag so nær.

-nes